

התורה וחי המעשה

הרב שמואל טל

יש לברר את יחסנו לעולם המעשה, למציאות, האדמה, לחיים שמחוץ לבית המדרש, ולהגדיר לעצמנו מה המשמעות והמשקל שלהם, ומה עניינם.

בתפיסות הקיימות ביהדות יש גישות שונות בעניין זה. באופן כללי ביותר ניתן לאפיין שתי גישות: גישה א': כולם צריכים ללמוד תורה כמה שיותר, במקסימום שאפשר, מהבוקר עד הלילה. כל המעשה הוא בדיעבד גמור, ויש לצאת אליו רק בלית ברירה גמורה.

גישה ב': התורה היא המכוונת את כל המעשים. כולם צריכים ללמוד תורה ולינוק מהתורה. אבל לא כל אחד מיועד להיות כזה שתורתו אומנתו. ויש לכל תחומי החיים גם ערך חשוב כשהם מחוברים ויונקים מהתורה.

באמת, לתפיסה הראשונה היה מקום בהיותנו בגלות. אדמת רוסיה, לא היה שום ערך לעבד אותה מלבד הצורך להתפרנס ממנה. לבנות בית בפולין זה רק להשתרש עוד יותר בגלות. לכן שם היה צריך לעבוד רק בשביל ללמוד תורה ולקיים מצוות ולהעביר את התורה מדור לדור.

אולם כאן, בארץ ישראל הגישה שלנו צריכה להיות גישה אחרת לחלוטין. כלשון החתם-סופר: "העבודה בקרקע גופה מצוה, משום ישוב ארץ ישראל ולהוציא פירותיה הקדושים. ועל זה צינתה התורה ואספת דגנך" וכו' (חידושים על סוכה לו ע"א ד"ה דומה לכושי). החקלאי, הקבלן, המהנדס, הרצף, הטייח, הצבע, השרברב וכו' וכו', כולם שותפים בבניין ארץ ישראל, בהורשתה ובהפרכתה שוממותיה. אפילו לטייל בארץ ישראל זו פעולה בעלת ערך וחשיבות. לראות ולהכיר את המקומות בהם גרו האבות, בהם פעלו החשמונאים, להכיר את הגבעות הקדושות שלה. וכך הוא לגבי כל העיסוקים המעשיים, שבהיותם בונים את החיים בארץ ישראל מתוך תורה, יש בהם ערך וחשיבות.

אמנם מוסדות המדינה כיום הם ברובם רחוקים מאד מדרך הישר, ואנו מקווים שיתחלפו בקרוב וישתנו מן הקצה אל הקצה. אבל באידיאל ובחזון, מדינה מבוססת ועוצמתית, שמכילה את כל תחומי החיים, זו מטרה גדולה וחשובה מאוד. כשדוד הצליח להפוך את מדינת ישראל בתקופתו לאימפריה עצומה, הרחיב את גבולה ובנה מעצמה כלכלית, הוא איפשר לנו בזה לבנות את בית המקדש והוא יצר קידוש ה' עצום לעיני כל העמים. כל המדענים היו פה, כולם באו לשמוע ולראות את חכמת שלמה ואת יופיה של ירושלים. ושם ה' התקדש בעולם כיון שמציון יצאה תורה ודבר ה' מירושלים.

גדלותה האמיתית של תורת ישראל ניכרת דווקא בהיותה מכוונת את מכלול החיים לכל פלגותיהם. וערכה מתעצם מאד דווקא מתוך שהיא קושרת אליה את כל מקצועות החיים.

במיוחד מתבטא הדבר ב"הוצאת פירותיה הקדושים" של ארץ החמדה והטובה. ביושבנו מסביב לשולחן עם פירות הארץ הקדושה, באוכלנו מפריה ובשובענו מטובה, עלינו לחוש את הזכות הגדולה בה זכינו, שהחיים עצמם, בבית המדרש וגם מחוץ לבית המדרש, יכולים להיות לנו חיים קדושים ואלוקיים.